

Βασιλικῷ πρὸς τὸν Μελάγχθωνα ἐν τῷ ΙΑ' τόμῳ, σελ. 66 τοῦ Ἑλληνικοῦ Φιλολογικοῦ Συλλόγου Κωνσταντινουπόλεως.

Ὁ δὲ Κ. Σάθας ἐστὶ ἐν τῇ ἐξαιρέτῳ αὐτοῦ μακρᾷ πραγματείᾳ «Ἕλληνες στρατιῶται ἐν τῇ Δύσει καὶ ἀναγέννησις τῆς ἑλληνικῆς τακτικῆς,» τῇ δημοσιευθείσῃ τῷ 1885 ἐν τῇ Ἑστία καὶ ἐκδοθείσῃ καὶ ἐν ἰδίῳ φυλλαδίῳ γράφει περὶ Βασιλικῷ τὰ ἐξῆς ἐν τέλει: «Περὶ τὰ μέσα τῆς 16ης ἑκατονταετηρίδος οἱ Δωριεῖς Ἰάκωβος Βασιλικὸς καὶ Ἰάκωβος Διασσωϊνός, Ἱλαρχοὶ ἐν τῷ ἰππικῷ τοῦ αὐτοκράτορος Καρόλου τοῦ Ε', συνέλαβον τὸ ἀληθῶς γιγάντειον τόλμημα ν' ἀναστατώσωσιν ἅπασαν τὴν Ἀνατολὴν ἀπὸ τοῦ Δουνάβεως μέχρι τοῦ Καυκάσου καὶ τοῦ Λιθουοῦ πελάγους, καὶ ὁ μὲν πρῶτος κατώρθωσε νὰ καταλάβῃ τὸν θρόνον τῆς Μολδαβίας καὶ καταβάλλῃ τὰ πρῶτα θεμέλια τῆς ἐξημερώσεως τοῦ λαοῦ τούτου, καὶ τοῦ περὶ τὸν Ἴστρον ἕκτοτε ἀναπτυχθέντος Ἑλληνισμοῦ, οἱ δὲ ἄλλοι συνωμόται ἐξέπνευσαν εἰς τὰ βασιανιστήρια τῆς Ἑννετίας. Τὰ ἐγγράφα διέσωσαν πάσας τὰς περιπετείας τοῦ δράματος, τὸ ὅποιον θὰ ἐξιστορήσωμεν ἄλλοτε ἐν τῷ περιοδικῷ τούτῳ». Μέχρι σήμερον ὁ Κ. Σάθας, ἐνεκα ἄλλων ἔργων αὐτοῦ προηγηθέντων δὲν ἐδημοσίευσεν τὰ περὶ τοῦ Βασιλικῷ Ἑλπιζομεν ὅτι μετὰ τὴν ἐκδοσὶν τῶν βιογραφιῶν ὑπὸ τοῦ Αἰμ. Λεγρὰνδ, θέλει ἐκδόσει τὰ εἰς χεῖράς του ἀνέκδοτα περὶ Βασιλικῷ ἐγγράφα· τοιαύτην δὲ ἐπιθυμίαν ἐκφράζει καὶ ὁ κύριος Λεγρὰνδ ἐν τοῖς προηγουμένοις του περὶ τῆς ἐκδόσεως τοῦ Κωνστ. Σάθα.

Τοῦ Βασιλικῷ τούτου μνεῖαν ποιεῖται ἀπλῶς ὡς δεσπότης τῆς Μπογδανίας καὶ ὁ Μουστοξύδης ἐν Ἑλληνομνήμονι σελ. 599, παραλαμβάνων ἐκ τῆς Τουρκογραφικῆς, ἐν ἐρμηνείᾳ δημοσιευομένων ἐπιστολῶν τοῦ Ἐρμωδῶρου Ἀηστάρχου, παρ' ᾧ ἐμαθήτευσε νέος ὁ Βασιλικὸς καὶ ἐνθα μνημονεύεται καὶ τις Δημήτριος Νοτάριος τοῦ Δεσπότης ἢ ῥηγὸς τῆς Μπογδανίας. Τοῦ Δημητρίου δὲ τούτου γίνεται μνεῖα καὶ ὑπὸ τοῦ βιογράφου Sommer, ὁ ὁποῖος καὶ ἐλεγείον ἐγράψεν εἰς τιμὴν αὐτοῦ, ὅπερ ὁ κύριος Λεγρὰνδ δημοσιεύει.

Πλὴν τούτων δὲ εὔρηται χειρόγραφος ἱστορία τοῦ Βασιλικῷ εἰς τὴν κατοχὴν τοῦ κυρίου Σπυριδ. Π. Λάμπρου, ἀντίγραφον νεώτερον παλαιότερου ἐγγράφου, ὑπὸ τὴν ἐπιγραφήν: «Περὶ τοῦ Δεσπότητος τῆς Ἰοργῆς ἐγενετο αὐθέντης τῆς Μολδαβίας.» Ἐν τούτῳ ἐξιστορεῖται ἰδίως ὁ βίος τοῦ ἀνδρὸς ἐν Μολδαβίᾳ. Συνετάχθη δὲ τὸ ἱστορικὸν τούτο εἰς γλῶσσαν ἑλληνικὴν τοῦ παρελθόντος αἰῶνος, ἀλλ' οὐχὶ ὑπὸ Ἑλλήνων, διότι ὁ γράψας σφοδρῶς ἐμφορεῖται μισελληνισμοῦ.

Καὶ ταῦτα μὲν περὶ τῶν καθ' ἡμᾶς δημοσιεύσεων περὶ τοῦ Βασιλικῷ.

Ὁ κ. Λεγρὰνδ ἐν τῇ εἰρημένῃ ἐκδόσει τῶν βιογραφιῶν ἐν προλεγομένοις ἐκ 40 σελίδων ἐρευνᾷ τὴν ἀκρίβειαν τῶν ἀφηγήσεων τῶν βιογράφων τοῦ Francois Forgach Οὐγγρου καγκελαρίου τοῦ Φερδινάνδου Α' καὶ ἐπισκόπου τοῦ Grosswardein καὶ τοῦ Graziani Ἰταλοῦ, γραμματέως τοῦ καρδινάλιου Commendonι, λεγάτου τοῦ Πάπα ἐν Πολωνίᾳ, συγχρόνων ἀμφοτέρων τοῦ Βασιλικῷ. Ἐξετάζει ἐπίσης κατ' ἀντιπαράθεσιν καὶ τὴν ἀφήγησιν περὶ Βασιλικῷ τοῦ Φιλίππου Μελάγχθωνος καθὼς καὶ τὰ περὶ τοῦ τίτλου τοῦ Παλατινοῦ δι' οὗ ἐκοσμεῖτο ὁ Βασιλικὸς. Καταλήγει δὲ διαμφισθητῶν δι' εὐφροῦς κριτικῆς τὰς περὶ Βασιλικῷ ὡς ἀπαταιῶνος καὶ ἀγύρτου ἀφηγήσεις τῶν βιογράφων, φέρων ὡς μαρτύρια τοὺς λόγους τοῦ Μελάγχθωνος, Sommer καὶ ἄλλων, οἵτινες ἐξῆραν τὸ Βασιλικῷ τὴν ἀγχίνειαν, τὸ κάλλος τοῦ σώματος, τὴν στρατιωτικὴν ἀνδρείαν, τὴν παιδείαν καὶ λοιπὰς ἀρετάς.

Ἐν λεπτομερείᾳ δὲ ἀναγράφει τὴν ἱστορίαν καὶ τὴν εὔρεσιν τῶν λοιπῶν ἐν τῷ βιβλίῳ περὶ Βασιλικῷ δημοσιεύσεων, ἐν αἷς καὶ τὰ περὶ τῆς εἰκόνης τοῦ μεταλλίου τοῦ Βασιλικῷ, ἣν παρέλαβεν ἐκ συγγράμματος τοῦ Δημητρίου Στοῦρδζα «περὶ νομισμάτων καὶ μεταλλίων τῆς ἡγεμονίας τῆς Ρουμανίας», ἐκδοθέντος ἐν Βιέννῃ τῷ 1874.

Ἐν εἴδει ἀγγελίας δὲ ἀγγέλλει ἐν τέλει τῶν προλεγομένων ὅτι συναθροίσας ἄπειρα μνημεῖα ἀφορῶντα τὸν Ἰάκωβον Ὀλυμπιδάριον Παλαιολόγον, ὃν προεμνημονεύσαμεν, δι' ὧν διαλευκαίνονται σκοτεινὰ σημεῖα τοῦ τυχοδιωκτικοῦ βίου τοῦ ἀνδρὸς τούτου, εἰς ὃν ὁ Sommer ἀφιέρωσε τὸν βίον τοῦ Ἰακώβου Βασιλικῷ, θέλει δημοσιεύσει προσεχῶς.

Ἐν γένει δ' εἰπεῖν τὸ δημοσίευμα τοῦτο τοῦ κ. Λεγρὰνδ εἶνε πολῦτιμον, καὶ διότι ὑπέκρινε τὴν μελέτην περὶ τοῦ ἱστορικοῦ τούτου προσώπου, καὶ διότι προσήνεγκεν εἰς τὴν ἱστορίαν αὐτοῦ πᾶν ὅ, τι διετέλει τῶς δυσεὔρετον εἰς τοὺς θέλοντας νὰ μελετήσωσι περὶ τούτου, τὰ μέγιστα διευκολύνων διὰ τῶν σημειώσεων καὶ προλεγομένων περαιτέρω ἐρεύνας.

Α. ΜΗΛΙΑΡΑΚΗΣ

ΣΚΕΨΕΙΣ ΚΑΙ ΓΝΩΜΑΙ

Ἐχουν μεγάλην ὁμοιότητα τὰ ἀνόητα καὶ καλοδεμένα βιβλία μὲ τοὺς μαρῶδες καὶ καλοενδεδυμένους ἀνθρώπους.

*

Εἶν' ἄδικος ὁ θάνατος π' ἀγάπην θανατάνει.

*

Ὅστις ἐνεκα περιστάσεων τινων δὲν χάνει τὸν νοῦν του—αὐτὸς δὲν ἔχει νοῦν διὰ νὰ χάσῃ.